

رابطه بین چسبندگی هزینه و هموارسازی سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

بیژن عابدینی^۱، امیررضا خانی‌ذلان^۲، حسین رجب‌دُری

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

^۲ دانشجوی دکتری حسابداری و عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران

^۳ دانشجوی دکتری حسابداری و عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران

چکیده

میزان افزایش در هزینه‌ها هنگام افزایش در سطح فعالیت، بیشتر از میزان کاهش در هزینه‌ها هنگام کاهش در حجم فعالیت است. چنین رفتار نامتقارن هزینه‌ها را "چسبندگی هزینه‌ها" می‌نامند. هموارسازی سود نیز عبارت است از اعمال نظر مدیریت شرکت در تقدم و تاخر ثبت حسابداری هزینه‌ها و درآمدها یا به حساب گرفتن هزینه‌ها یا انتقال آن‌ها به سال‌های بعد، به گونه‌ای که باعث شود شرکت در طول چند سال متوالی از روند سود بدون تغییرات عمده برخوردار باشد. هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. داده‌های مورد نیاز پژوهش با استفاده از اطلاعات ۱۰۶ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس از سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ تهیه شده و با استفاده از رگرسیون حداقل مربعات معمولی و با استفاده از نرم افزار ای‌ویوز نسخه ۹ تجزیه و تحلیل نهایی انجام شد. یافته‌های پژوهش حاکی از وجود رابطه منفی و معنادار بین چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود در دوره زمانی پژوهش است.

واژه‌های کلیدی: چسبندگی هزینه‌ها، هموارسازی سود، بورس اوراق بهادار.

۱- مقدمه

اختیارات مدیریت و انگیزه‌های آن جزو زمینه‌های پژوهشی پربار حوزه مدیریت و حسابداری است. تئوری نمایندگی فرض می‌کند که مدیران به سادگی به نفع شرکت عمل نمی‌کنند بلکه هدف آن‌ها منفعت شخصی نیز هست، برای نمونه، با تصمیم‌گیری در مسائل حسابداری یا تنظیم منابع به اهداف خاص خود می‌رسند (هارتلیب و لوی^۱، ۲۰۱۶). از سوی دیگر، آگاهی از چگونگی رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت و یا سطح فروش، از اطلاعات مهم برای تصمیم‌گیری مدیران در خصوص برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، قیمت‌گذاری محصولات، تعیین نقطه سربه‌سر و سایر موارد مهم مدیریتی است (نمازی، ۱۳۷۷). در مدل‌های سنتی رفتار هزینه‌ها در حسابداری مدیریت، هزینه‌های متغیر نسبت به تغییرات حجم فعالیت، به‌طور متناسب افزایش یا کاهش می‌یابند. به این معنا که بزرگی تغییرات در هزینه‌ها تنها به بزرگی تغییرات در حجم فعالیت وابسته است و جهت تغییرات (افزایش یا کاهش) در حجم فعالیت، تاثیری روی بزرگی تغییرات در هزینه‌ها ندارد (هیلتون^۲، ۱۹۹۷)؛ اما نتایج پژوهش‌های برخی از پژوهشگران (کالجا^۳ و همکاران، ۲۰۰۶؛ نورین و سودرسترام^۴، ۱۹۹۷) در سال‌های اخیر بیانگر آن است که میزان افزایش در هزینه‌ها هنگام افزایش در سطح فعالیت، بیشتر از میزان کاهش در هزینه‌ها هنگام کاهش در سطح فعالیت است. چنین رفتار نامتقارن هزینه‌ها را "چسبندگی هزینه‌ها"^۵ می‌نامند. چسبندگی هزینه‌ها یکی از ویژگی‌های رفتاری هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت بوده و بیانگر آن است که بزرگی افزایش در هزینه‌ها هنگام افزایش سطح فعالیت، بیشتر از بزرگی کاهش هزینه‌ها در هنگام کاهش در سطح فعالیت است. برای نمونه چنانچه با ۲۰ واحد افزایش در سطح فروش روبه‌رو باشیم، به تع آن احتمالاً شاهد افزایش ۱۰ واحدی هزینه‌ها نیز خواهیم بود، در حالی که اگر سطح فروش به همان میزان، یعنی ۲۰ واحد کاهش یابد، میزان کاهش هزینه‌ها کمتر از ۱۰ واحد خواهد بود.

بانکر و بیزالو^۶ (۲۰۱۴) اشاره کرده‌اند که هزینه‌ها یکی از اجزای اصلی سود است و تصمیم‌گیری‌های حسابداری مالی بر رفتار هزینه‌ها اثر دارند؛ بنابراین، مطالعات پیشین شواهدی بر تعامل بین انگیزه برای چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود فراهم می‌کند. این پژوهش‌ها نشان داده‌اند که هزینه‌ها یکی از شاخص‌های اصلی سودآوری هستند و دستکاری داده‌های حسابداری ممکن است بر رفتار هزینه‌ها تاثیرگذار باشد. عمده مطالعات پیشین به بررسی رابطه مدیریت سود و چسبندگی هزینه‌ها تمرکز داشته‌اند، اما هموارسازی سود که مسلماً مساله جامع‌تری است و در مدیریت سود پیشینه طولانی‌تری دارد، در مطالعات پیشین داخلی نادیده گرفته شده است (هارتلیب و لوی، ۲۰۱۶). ممکن است به نظر برسد که مدیریت سود با هموارسازی سود در حسابداری به یک معنا است. در حالی که این‌گونه نیست. مدیریت سود، مداخله هدفمند در فرآیند گزارشگری مالی خارجی که به قصد کسب منافع شخصی صورت می‌گیرد است. مدیریت سود زمانی واقع می‌شود که مدیر، ارقام متفاوتی از سودهای واقعی را به سهامداران گزارش کند، اما هموارسازی سود عبارت است از اعمال نظر مدیریت شرکت در تقدم و تاخر ثبت حسابداری هزینه‌ها و درآمدها یا به حساب گرفتن هزینه‌ها یا انتقال آن‌ها به سال‌های بعد، به گونه‌ای که باعث شود شرکت در طول چند سال متوالی از روند سود بدون تغییرات عمده برخوردار باشد (ثروین، ۱۳۹۰).

بنا به پژوهش‌های پیشین، چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود به صورت معکوس با هم در ارتباط هستند، زیرا چسبندگی هزینه‌ها توانایی هموارسازی سود را محدود می‌کند (هارتلیب و لوی، ۲۰۱۶) لذا این انتظار وجود دارد که بین دو متغیر ذکر شده رابطه منفی معناداری وجود داشته باشد. با توجه به عدم ورود پژوهشگران به موضوع ذکر شده، ضوری است که این مساله بررسی شود. لذا هدف اصلی این پژوهش پاسخ به این پرسش خواهد بود که آیا بین چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود رابطه معناداری وجود دارد؟

¹ Hartlieb and Loy

² Hilton

³ Calleja

⁴ Noreen and Soderstrom

⁵ Costs Stickiness

⁶ Banker and Byzalov

در ادامه ابتدا پیشینه پژوهش مطرح شده و سپس روش پژوهش، یافته‌ها و بحث و نتیجه‌گیری آورده شده است.

۲- مروری بر پیشینه

علی‌مرادی و علی‌احمدی (۱۳۹۲) به بررسی حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که در هزینه‌های اداری، عمومی و فروش، رفتار نامتقارن وجود دارد. هم‌چنین، نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهای اقتصادی از جمله افزایش دارایی، افزایش کارکنان و کاهش متوالی درآمد و متغیرهای حاکمیت شرکتی از جمله استقلال هیئت مدیره، سهامداران نهادی و تعداد تغییر در اعضای هیئت مدیره موجب کاهش رفتار نامتقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش می‌شود.

زنجیردار و همکاران (۱۳۹۲) موثر بر رفتار چسبنده هزینه‌ها را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که هزینه‌های اداری، عمومی و فروش و همچنین، بهای تمام شده کالای فروش رفته چسبنده هستند و شدت چسبندگی در بهای تمام شده کالای فروش رفته بسیار بالا است و شاخص‌هایی مانند تعداد کارکنان، میزان دارایی جاری و نسبت بدهی بر شدت چسبندگی هزینه‌های اداری، عمومی و فروش و بهای تمام شده کالای فروش رفته تأثیر می‌گذارد. این در حالی است که شدت چسبندگی بهای تمام شده در دارایی‌های جاری کمتر از دارایی‌های ثابت است و شناخت این خصوصیات و تأثیر آن بر رفتار هزینه‌ها می‌تواند کمک به‌سزایی به مدیران برای تجزیه و تحلیل‌های بهتر و بودجه‌بندی جامع باشد.

بولو و حسنی القار (۱۳۹۴) در پژوهشی تأثیر بیش‌اطمینانی مدیریت بر هموارسازی سود را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بیش‌اطمینانی مدیریت به طور معناداری منجر به افزایش هموارسازی سود می‌شود.

عبدلی و غلامی (۱۳۹۵) دریافتند که بیش‌اطمینانی مدیریت با چسبندگی هزینه‌های اداری و عمومی، توزیع و فروش و بهای تمام شده کالای فروش رفته ارتباط معنادار و مثبت دارد. به عبارتی زمانی که اعتماد به نفس مدیران کاهش پیدا می‌کند، چسبندگی هزینه‌ها کاهش پیدا خواهد کرد. هم‌چنین، نتایج بیانگر این بود که با تلفیق متغیرهای شدت فروش، فروش و بیش‌اطمینانی مدیریت و همچنین، شدت فروش، فروش و نظریه نمایندگی تأثیر معناداری بر چسبندگی هزینه‌های اداری و فروش، بهای تمام شده کالا و توزیع و فروش نداشتند.

کو و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی دریافتند که ارتباط مستقیمی بین هزینه نمایندگی و چسبندگی هزینه وجود دارد در حالی که در کارهای انجام شده‌ی گذشته، این ارتباط به صورت غیرمستقیم وجود داشته است.

کو^۱ و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی تأثیر مدیریت سود و چسبندگی هزینه‌ها پرداختند. یافته‌ها نشان داد که رفتارهای هزینه‌ای برای مدیریت سود متفاوت است، به ویژه اینکه مدیریت سود شرکت‌ها موجب کاهش چسبندگی هزینه‌ها در زمانی می‌شود که با فروش‌های در حال کاهش روبرو می‌شوند.

ژو و هونگ^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی مدیریت سود، حاکمیت شرکتی و چسبندگی هزینه پرداختند. آن‌ها دریافتند که بین چسبندگی هزینه در نمونه شرکت‌های بدون مدیریت سود، در مقایسه با نمونه شرکت‌های دارای مدیریت سود، ارتباط معناداری وجود دارد.

هارتلیب و لوی (۲۰۱۶) با بررسی رابطه هموارسازی سود و چسبندگی هزینه‌ها دریافتند که رابطه منفی معناداری بین دو متغیر ذکر شده برقرار است.

اگرچه پژوهش‌های متنوعی در این زمینه صورت گرفته و به یافته‌های بالا دسترسی پیدا کرده است، اما هیچ پژوهش داخلی به بررسی رابطه هموارسازی سود و چسبندگی هزینه‌ها نپرداخته که نیازمند بررسی تجربی است.

¹ Koo

² Xue and Hong

۳- فرضیه‌های پژوهش

در خصوص دستیابی به اهداف و بر اساس مبانی نظری و پیشینه پژوهش مطرح شده در بخش‌های قبل، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر طراحی و تدوین شده است:

فرضیه اول: بین چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود، رابطه معناداری وجود دارد.

۴- روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش‌های کمی است که از روش علمی ساخت و اثبات تجربی استفاده می‌کند و بر اساس فرضیه‌ها و طرح‌های پژوهش از قبل تعیین شده انجام می‌شود. از این دسته پژوهش‌ها زمانی استفاده می‌شود که معیار اندازه‌گیری داده‌ها کمی است و برای استخراج نتیجه‌ها از فن‌های آماری استفاده می‌شود (نمازی، ۱۳۸۲).

۴-۱- متغیرهای پژوهش

در این پژوهش از سه دسته متغیرهای مستقل، وابسته و کنترلی استفاده می‌شود که در ادامه تشریح می‌گردند.

متغیر مستقل: چسبندگی هزینه‌ها به پیروی از ژو و یان‌هونگ^۱ (۲۰۱۵) با استفاده از لوگاریتم هزینه‌های عمومی و اداری تشکیلاتی بر اساس رابطه زیر تهیه شده است که در این رابطه SGA جمع هزینه‌های عمومی و اداری تشکیلاتی است.

$$\log \left[\frac{SGA_{i,t}}{SGA_{i,t-1}} \right]$$

متغیر وابسته: این مدل توسط دجو و همکاران ارائه شده است. این شاخص بر اساس مدل تعدیل شده جونز محاسبه شده است، در مدل تعدیل شده جونز، هموار سود به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$TA_{i,t} = \alpha_{i,t} \left(\frac{1}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_{1,i,t} \left(\frac{\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t}}{A_{i,t}} \right) + \beta_{2,i,t} \left(\frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \varepsilon_{i,t}$$

که در این مدل:

TA = مجموع ارقام تعهدی شرکت؛

$A_{i,t-1}$ = مجموع دارایی‌های شرکت در اول سال؛

$\Delta REV_{i,t}$ = تغییرات درآمد هر شرکت نسبت به سال قبل؛

$\Delta REC_{i,t}$ = تغییرات حساب‌های هر شرکت نسبت به سال قبل؛

$PPE_{i,t}$ = اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات؛

همچنین ارقام تعهدی با استفاده از معادله زیر محاسبه می‌شود:

$$(-1) \times (\text{جریان نقد عملیاتی} - \text{سود خالص قبل از ارقام غیرمترقبه}) = \text{مجموع ارقام تعهدی}$$

متغیر کنترلی: بر اساس پژوهش‌های پیشین، اندازه شرکت و اهرم مالی به عنوان متغیر کنترلی در نظر گرفته شد.

¹ Xue and Yun Hong

۲-۴- جامعه آماری و نمونه پژوهش

در این پژوهش برای اینکه نمونه آماری یک نماینده مناسب از جامعه آماری موردنظر باشد، از روش حذف منظم استفاده شده است. برای این منظور، پنج معیار زیر در نظر گرفته شده و در صورتی که شرکتی کلیه معیارها را داشته باشد، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شده است.

- شرکت قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۴ در بورس فعال باشد.
 - به دلیل ماهیت خاص فعالیت شرکت‌های هلدینگ، واسطه‌گری‌های مالی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری و تفاوت قابل ملاحظه ماهیت آن‌ها با شرکت‌های تولیدی و بازرگانی، شرکت برگزیده از صنایع یاد شده نباشد.
 - به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد و طی بازه زمانی مورد مطالعه، تغییر سال مالی یا تغییر فعالیت نداشته باشد.
 - صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه شرکت‌ها در بازه زمانی مذکور به گونه‌ای کامل در وب‌گاه بورس اوراق بهادار موجود باشد.
 - معامله سهام آن‌ها طی دوره پژوهش بیش از شش ماه در بورس اوراق بهادار تهران متوقف نشده باشد.
- بر اساس معیارهای بالا، ۱۲۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد.

۳-۴- ابزار تجزیه و تحلیل

در این پژوهش ابتدا با استفاده از نرم‌افزار اکسل نسخه ۲۰۱۳ متغیرهای پژوهشی از روی داده‌های خام و نرم‌افزار رهاورد نوین ۳ آماده و سپس با استفاده از نرم‌افزار ای‌ویوز نسخه ۹، تجزیه و تحلیل نهایی انجام شده است.

۵- یافته‌های پژوهش**۱-۵- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش**

در جدول شماره (۱) آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای مورد مطالعه نشان داده شده است. لازم به ذکر است که تعداد مشاهده‌های مورد بررسی برای محاسبه متغیرهای وابسته، مستقل و کنترلی ذکر شده، ۶۳۰ سال- شرکت است.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	میانگین	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
چسبندگی هزینه‌ها	۴/۳۸۲۲	۶/۷۸۵۶	۲/۷۵۸۲	۰/۵۱۸۹
هموار سازی سود	۰/۱۵۲۳	۰/۶۴۵۲	-۰/۷۶	۰/۱۶۲۵
اهرم مالی	۰/۷۱۵۲	۱۰/۵۸۱۳	۰/۱۰۲۹	۱۱/۶۵۳۸
اندازه	۱۰/۵۵۸۳	۱۳/۷۸۵۲	۹/۱۲۵۸	۰/۸۹۴۲

۲-۵- بررسی ایستایی (پایایی) متغیرهای پژوهش

بر اساس آزمون ریشه واحد از نوع آزمون هادری^۱، چنانچه معناداری آماره آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد، متغیرهای مستقل، وابسته و کنترلی پژوهش طی دوره تحقیق پایا هستند. نتایج حاصل از بررسی پایایی متغیرهای پژوهش با استفاده از این آزمون در جدول ۲ آرایه شده است.

^۱ Hadri

جدول ۲. نتایج حاصل از آزمون هادری

معناداری	آماره آزمون	نام متغیر
۰/۰۰۰۰	۱۵/۳۰۵۳	چسبندگی هزینه‌ها
۰/۰۰۰۰	۱۳/۵۶۴۲	هموار سازی سود
۰/۰۰۰۰	۱۱/۷۸۵۰	اهرم مالی
۰/۰۰۰۰	۹/۹۸۲۶	اندازه

با توجه به یافته‌های مندرج در جدول ۲، سطح معناداری در آزمون ریشه واحد هادری برای تمام متغیرها کوچکتر از ۰/۰۵ است که نشان می‌دهد متغیرهای پژوهش پایا هستند. این بدان معنا است که میانگین و واریانس متغیرها در طول زمان و کواریانس متغیرها بین سال‌های مختلف، ثابت است. در نتیجه، شرکت‌های مورد بررسی تغییرهای ساختاری نداشته‌اند و استفاده از این متغیرها در الگو باعث به‌وجود آمدن رگرسیون کاذب نمی‌شود.

۳-۵- آزمون فرضیه پژوهش

برای بررسی فرضیه‌ها ابتدا باید الگوی مناسب انتخاب شود. نتایج حاصل از برآورد الگوی رگرسیون حداقل مربعات معمولی به روش اثرهای ثابت، در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج مربوط به انتخاب الگوی مربوط به آزمون فرضیه‌ها

معناداری	آماره آزمون	آزمون	فرضیه
۰/۰۰۰۰	۹/۵۲۸۱	آزمون چاو	فرضیه اول
۰/۰۰۰۰	۵۱/۸۵۶۲	آزمون هاسمن	

با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۳ و از آنجا که سطح معناداری آزمون چاو و هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است، برای آزمون فرضیه پژوهش می‌توان از الگوی اثرهای ثابت استفاده کرد. در ادامه به‌منظور آزمون فرضیه پژوهش، به بررسی رابطه بین چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود پرداخته شد. نتایج آزمون این فرضیه در جدول ۴ نشان داده شد.

جدول ۴. نتایج تخمین الگوهای رگرسیون مربوط به آزمون فرضیه پژوهش

متغیر وابسته: هموارسازی سود				
متغیرها	آماره t	معناداری		
چسبندگی هزینه‌ها	-۴/۶۵۸۱	۰/۰۰۰۰	ضریب تعیین	۰/۴۱۸۵
اهرم مالی	-۱/۴۸۹۹	۰/۰۹۱۶	ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۳۸۲۲
اندازه	۱/۵۵۶۸	۰/۰۸۳۶	آماره F	۱۷/۸۹۶۵
مقدار ثابت	۱/۲۲۶۳	۰/۲۶۳۵	معناداری آماره F	۰/۰۰۰۰
دوربین- واتسون		۲/۱۰۵۶		

همان‌طور که در جدول ۴ نشان داده شد، چسبندگی هزینه‌ها و هموارسازی سود دارای رابطه منفی و معنادار است.

۶- بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که در نتایج آزمون‌های مربوط به فرضیه پژوهش ملاحظه می‌شود، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ است. این امر بیانگر وجود رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد بین متغیرهای مورد آزمون است. افزون بر این، نتایج حاصل از

بررسی خودهمبستگی جمله‌های خطا با استفاده از آماره دوربین-واتسون نیز نشان‌دهنده نبود خطای خودهمبستگی در همه الگوها است. همچنین، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، در تمام آزمون‌های مربوط به فرضیه پژوهش بیانگر این است که فرضیه معنادار نبودن کل الگو (صفر بودن تمام ضرایب) رد می‌شود و الگوی رگرسیون برآورد شده در کل معنادار است. از سوی دیگر، بررسی ضریب تعیین تعدیل‌شده نیز نشان می‌دهد که هموارسازی سود ۳۸ درصد توسط چسبندگی هزینه‌ها قابل تبیین است.

هدف نهایی هر واحد تجاری حداکثر کردن سود از طریق کاهش مصرف منابع است که ساده‌ترین روش کنترل هزینه‌ها است که این خود مستلزم آگاهی کامل از چگونگی رفتار هزینه‌ها است. پدیده چسبندگی یعنی شدت کاهش هزینه‌ها بر اساس کاهش حجم فعالیت کمتر از شدت افزایش هزینه‌ها بر اثر افزایش حجم فعالیت. از طرفی مدیران جهت ارائه گزارش بهتری از عملکرد خود اقدام به هموارسازی سود از طریق کاهش در هزینه‌ها می‌کنند که بر چسبندگی هزینه‌ها تاثیرگذار است. به طور کلی هدف این پژوهش تاثیر هموارسازی سود بر چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ است. نتایج تحقیق بیانگر وجود چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است، به طوری که چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌هایی که مشکوک به هموارسازی سود هستند نسبت به سایر شرکت‌ها کمتر است، به طوری که مدیران جهت اجتناب از گزارش زیان از طریق کاهش هزینه‌ها به هنگام کاهش فروش می‌کنند که این اقدام منجر به چسبندگی هزینه‌ها می‌شود. نتایج پژوهش با نتایج هارتلب و لویی (۲۰۱۶) ژو و هونگ (۲۰۱۶) و کول و همکاران (۲۰۱۵) همسو است. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود مدیران شرکت‌ها چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها را شناسایی و کنترل کنند و در فرایند برنامه‌ریزی و بودجه‌بندب فعالیت‌های شرکت پیش‌بینی هزینه‌ها و ارتباط آن با درآمد و تاثیر تغییرات درآمد بر هزینه‌ها مدنظر قرار دهند، همچنین، به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی مربوط به چسبندگی هزینه‌ها اثر هموارسازی سود مدنظر قرار گیرد، همچنین، با توجه به تاثیر حاکمیت شرکتی بر چسبندگی هزینه‌ها و بیش‌اطمینانی مدیریت پیشنهاد می‌شود. اثر تعدیل حاکمیت شرکتی بر این رابطه نیز می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

۱. بولو، ق و حسنی القار، م (۱۳۹۴) بررسی تأثیر بیش‌اطمینانی مدیریت بر هموارسازی سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابداری، سال ششم، شماره ۲۱.
۲. زنجیروار، م، غفاری‌آشتیانی، پ؛ و مداحی، ز. (۱۳۹۲). بررسی و تحلیل عوامل مؤثر بر رفتار چسبندگی هزینه‌ها. حسابداری مدیریت، ۷ (۲۰): ۷۹-۹۱.
۳. عبدلی و غلامی (۱۳۹۵) تاثیر بیش‌اطمینانی مدیران بر چسبندگی هزینه‌ها، نشریه حسابداری مدیریت، ۹ (۲۹): ۱۵-۳۰.
۴. علیمرادی و علی‌احمدی (۱۳۹۲) حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه‌های اداری، عمومی فروش در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی. سال پنجم. شماره ۱۹.
۵. نمازی، محمد. (۱۳۷۷). بررسی سیستم هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت در حسابداری مدیریت و ملاحظات رفتاری آن. بررسی‌های حسابداری و حسابداری، ۲ (۷): ۷۱-۱۰۶.
6. Banker, R. D., D. Byzalov, M. Ciftci, and R. Mashruwala. 2014. The Moderating Effect of Prior Sales Changes on Asymmetric Cost Behavior. *Journal of Management Accounting Research* 26(2): 221-242

7. Banker, R. D., D. Byzalov, M. Ciftci, and R. Mashruwala. 2014. The Moderating Effect of Prior Sales Changes on Asymmetric Cost Behavior. *Journal of Management Accounting Research* 26(2): 221-242.
8. Hartlieb S, R.Loy T. (2016). Evidence on the Tradeoff between Cost Stickiness and Income Smoothing. Online: <http://www.ssrn.com>.
9. Hilton R. *Managerial Accounting*. New York: McGraw-Hill 1997.
10. Jeong-Ho Koo Seungah Song, ae-Young Paik(2015) Earning Management and Cost stickiness, *Advanced Science and Technology Letters* Vol.84 (Business 2015), pp.40-44.
11. Noreen E, N. Soderstrom. The Accuracy of Proportional Cost Models: Evidence from Hospital Service Departments, *Review of Accounting Studies* 1997; 2: 89-114
12. Xue, Sh. & Hong, Y. (2015). Earning management, corporate governance and expense stickiness. *China Journal of Accounting Research*, article in press.

The Relationship between Cost Stickiness and income Smoothing in Companies Acquired in Tehran Stock Exchange

Bijan Abedini, Amirreza Khanizolan, Hossein Rajabdoory

(Ph.D.). Faculty member of the Hormozgan, Bandar Abbas, Iran

Accounting Ph.D Student and Member of Young Researchers and Elite Club, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran

Accounting Ph.D Student and Member of Young Researchers and Elite Club, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran

Abstract

The increase in costs during the increase in activity level is more than the reduction in costs when reducing the volume of activity. Such asymmetric behavior calls "costs sticks." The smoothing of profits is also the application of the company management's view of the prioritization of the accounting of costs and incomes, or taking into account costs or transferring them to subsequent years, in such a way that the company will make the profit during the consecutive years without major changes. The purpose of this study was to investigate the relationship between cost stickiness and income smoothing in companies admitted to Tehran Stock Exchange. The required research data was prepared using information from 106 companies from listed companies in the period from 2011 to 2016. The final analysis was carried out using ordinary least squares regression with E-views 9 software. Findings of the research indicate that there is a negative and significant relationship between cost stickiness and income smoothing during the research period.

Keywords: Cost Stickiness, income Smoothing, Tehran Stock Exchange
